

Радченко О.П., к.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечнікова

Шавалюк О.І.

Львівський національний аграрний університет

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасні умови ринкового середовища свідчать про те, що підприємство знаходиться під постійним впливом факторів, пов'язаних з реаліями розвитку світової цивілізації. Інтенсифікація інноваційних процесів, розвиток інформаційних технологій та систем значно скорочують час на збір і обробку інформації, відбувається перехід від ієрархічних до сітєвих структур управління, інтеграції способів досліджень, домінуванні інформаційних комунікацій. У таких умовах трансформуються комунікативні зв'язки та сутність ринкових, економічних, соціальних та правових аспектів у сфері діяльності суб'єктів господарських відносин. Усе це вказує на формування нових економічних відносин, побудованих на знаннях та інформації [1,3].

Будь-який процес управління підприємством, мета діяльності якого отримання прибутку зводиться до таких операцій: збір інформації; аналіз зібраної інформації; визначення цілей діяльності і планування і контроль.

У сформованих умовах підприємству, що бажає процвітати у своїй діяльності просто необхідно мати постійно оперативну інформацію про зовнішнє середовище і про стан справ на самому підприємстві.

В економічній науці є багато досліджень, що стосуються управлінської інформації, інформаційних систем і технологій, інформаційного середовища суб'єктів господарювання. До таких досліджень слід віднести роботи таких вітчизняних та зарубіжних авторів, як: В. Базидевич, А. Бююль, М. Довбенко, К. Карлберг, О. Костенко, Н. Малхотра, А. Оксанич, В. Петренко, П. Цефель [4].

Проблемам використання інформаційних систем і технологій в обліку і управлінні підприємством приділена чимала увага у роботі Терещенко Л.О. і Матієнко-Зубенко І.І. [5], де розглядаються питання використання інформаційних систем і технологій, структури, функціонування їх компонентів і можливості використання, у тому числі і в управлінській діяльності.

У роботі вчених Бутинця Ф.Ф., Давидюк Т.В. [2] розглядаються основні теоретичні і практичні питання, пов'язані з впровадженням і використанням автоматизованих інформаційних технологій в бухгалтерському

обліку. Так само в даній роботі розглядається класифікація інформаційних технологій, принципи і послідовність створення комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, порядок побудови облікового апарату.

Аналіз літературних джерел показав, що питання автоматизації облікового процесу діяльності підприємств, з врахуванням їх організаційно-технологічних особливостей, освітлене недостатньо.

На підприємствах прямі матеріальні витрати займають значний обсяг у складі собівартості продукції. У зв'язку з цим найважливішою умовою підвищення ефективності виробництва є обґрунтоване і економне використання сировини, матеріалів, палива, всіх видів енергії, тари і інших матеріальних ресурсів. Реалізація даної умови можлива лише за умови повної автоматизації облікового процесу на підприємстві. Прийняття будь-якого рішення вимагає оперативної обробки значних масивів інформації за допомогою інформаційних систем менеджменту й систем підтримки прийняття рішень; компетентність керівника вже залежить не стільки від досвіду, отриманого в минулому, скільки від володіння достатньою кількістю актуальної для даної ситуації інформації та вміння зробити корисні висновки за отриманими результатами переробки інформації. Розв'язанням цієї проблеми займається відповідний розділ інформаційного менеджменту, а саме: інформаційні технології в управлінні.

За постійної зміни ринкових умов підприємства знаходяться у стані безперервної критичної оцінки своїх можливостей та існуючих ринкових загроз і ризиків стосовно досягнення визначених цілей.

Інформаційна технологія опрацювання даних використовується для розв'язання добре структурованих задач, стосовно яких є необхідні вхідні дані і відомі алгоритми та інші стандартні процедури їх опрацювання. Ця технологія застосовується на рівні операційної (виконавчої) діяльності персоналу невисокої кваліфікації з метою автоматизації деяких рутинних постійно повторюваних операцій управлінської праці.

На рівні операційної діяльності вирішуються такі задачі: опрацювання даних про операції, які здійснює підприємство; створення періодичних контрольних звітів про стан справ у підприємстві; одержання відповідей на всілякі поточні запити й оформлення їх у вигляді документів або звітів.

Існує декілька особливостей, пов'язаних з опрацюванням даних, що відрізняють дану технологію від усіх інших: виконання необхідних підприємству задач по опрацюванню даних. Від кожного підприємства закон вимагає наявності та збереження даних про свою діяльність, які можна

використовувати як засіб забезпечення і підтримки контролю на підприємстві. Тому в будь-якому підприємстві обов'язково повинна бути інформаційна система опрацювання даних і розроблена відповідна інформаційна технологія; вирішення тільки добре структурованих задач, для яких можна розробити алгоритм; виконання стандартних процедур опрацювання. Існуючі стандарти визначають типові процедури опрацювання даних і регламентують їхнє дотримання організаціями усіх видів; виконання основного обсягу робіт в автоматичному режимі з мінімальною участю людини: використання деталізованих даних. Записи про діяльність підприємства мають докладний характер, що допускає проведення ревізій. У процесі ревізії діяльність підприємства перевіряється хронологічно від початку періоду до його кінця і від кінця до початку; акцент на хронологію подій; вимога мінімальної допомоги у вирішенні проблем з боку спеціалістів інших рівнів.

Багато даних на рівні операційної діяльності необхідно зберігати для наступного використання або на цьому ж рівні, або на іншому. Для їхнього збереження створюються бази даних.

Таким чином, використання інформаційних систем і технологій керування ідеально підходять для задоволення подібних інформаційних потреб працівників різноманітних функціональних підсистем (підрозділів) або рівнів керування підприємством. Для прийняття рішень на рівні управлінського контролю інформація повинна бути подана в агрегованому вигляді, так, щоб проглядалися тенденції зміни даних, причини відхилень, що виникли, і можливі варіанти вирішення проблеми. На цьому етапі розв'язуються такі задачі опрацювання даних: оцінка планованого стану об'єкта керування; оцінка відхилень від планованого стану; виявлення причин відхилень; аналіз можливих рішень і дій.

Список використаної літератури

1. Базилевич В.Д. Економіко-філософські концепти інноваційного мислення в трансформаціях когнітивного пошуку / В.Д. Базилевич // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2008. - № 1. - С. 64-68.
2. Бутинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку /Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т. В. Шахрайчук. - Житомир: ПП "Рута", 2002. - 672 с.
3. Довбенко М.В. Економічна теорія початку ХХІ століття: криза чи розвиток / М.В. Довбенко // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - 2008.- № 1. - С. 143-152.

4 Ляшко Д.Ю. Сучасні напрямки використання інформаційних систем і технологій в маркетинговому управлінні підприємством / Д.Ю. Ляшко // Академічний огляд. - 2009. - № 2. - С.73-77.

5. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. - К.: КНЕУ, 2004. - 187 с.